Abstract

W podjętych badaniach dążę do odkrycia pewnych zależności pomiędzy percepcją seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną a autoedukacją studentów pedagogiki specjalnej. W związku z tym przedmiotem prezentowanych badań jest percepcja seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną specjalnej w kontekście autoedukacji studentów pedagogiki specjalnej. Podmiotem w niniejszych badaniach są więc studenci pedagogiki specjalnej. Aktywność autoedukacyjną studentów rozumiem jako ustanawianie, inicjowanie i realizowanie przez osobę celów i zadań służących rozwijaniu własnej osobowości, zgodnie z pożądanymi przez nią standardami. Percepcja seksualności w niniejszym projekcie badawczym rozumiana jest jako stosunek do poszczególnych aspektów seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną, a także przekonania wyrażane na ich przejawy, uwarunkowania i skutki.

Wybór tematyki dysertacji, stanowiący o percepcji seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną studentów pedagogiki specjalnej w kontekście ich autoedukacji, podyktowany był kilkoma pobudkami. Jedną z nich jest deficyt badań wśród przyszłych pedagogów specjalnych (studentów pedagogiki specjalnej), nad ich percepcją seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną. Interesuje mnie także rozeznanie w kwestii autoedukacji studentów pedagogiki specjalnej w obszarze seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną, a także niedosyt wiedzy na temat korelacji między tymi zjawiskami.

Prezentowana dysertacja doktorska dzieli się na cztery podrozdziały: dwa teoretyczne, metodologiczny i badawczy. Część teoretyczna zawiera dwa rozdziały. Pierwszy z nich dotyczy problematyki niepełnosprawności intelektualnej i seksualności. Opisywane są w nim kwestie odnoszące się do historycznych i modelowych ujęć seksualności i niepełnosprawności intelektualnej. Ponad to rozdział ten opisuje paradygmaty w pedagogice specjalnej w kontekście seksualności, społeczne podejście do seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną, w tym także problematykę ról partnerskich i rodzicielskich tych osób. Zaprezentowane zostały również badania nad seksualnością osób z niepełnosprawnością intelektualną. Rozdział drugi porusza problematykę autoedukacji studentów, w tym definicje, uwarunkowania i komponenty a także badania. Trzeci metodologiczny rozdział jest opisem celu, przedmiotu, problemów badawczych, hipotez, zmiennych i wskaźników. W tej części opisałam również strategię i schemat badań a także

wybór metod doboru próby, metody zbierania danych i ich analizy. Na końcu opisałam grupę, która została poddana badaniom, a więc studentów pedagogiki specjalnej. W badaniach zastosowałam cztery narzędzia badawcze: kwestionariusz Skali Aktywności Autoedukacyjnej autorstwa V. Rodek, kwestionariusz Skali Istota Seksualności Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną autorstwa M. Parchomiuk, kwestionariusz Skali Stosunek do Seksualności Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną własnego autorstwa, kwestionariusz skali dotyczący aktywności autoedukacyjnej studentów pedagogiki specjalnej w obszarze seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną własnego autorstwa. W badaniu wzięło udział 307 kobiet i 12 mężczyzn.

Ostatni, badawczy rozdział wyniki badań, a więc odpowiedzi na postawione pytania badawcze. Główne pytanie badawcze odnosiło się do związku pomiędzy percepcją seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną studentów pedagogiki specjalnej a ich autoedukacją. Okazuje się bowiem, że istnieje związek pomiędzy tymi zjawiskami. Wnioski z przeprowadzonych wskazują na aktywność autoedukacyjną studentów pedagogiki specjalnej w sferach osobowości: społecznej, duchowej, instrumentalnej, poznawczej i biologicznej. Badani deklarują również aktywność autoedukacyjną w obszarze seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną. Studenci pozytywnie postrzegają seksualność osób z niepełnosprawnością intelektualną, a także aspekty z nią związane. W toku analiz uogólniających ustalono konfigurację powiązań postrzegania seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz autoedukację ze zmiennymi pośredniczącymi: wiekiem, płcią, stażem pracy, rokiem studiów, rodzajem studiów oraz specjalnością. Reasumując badania można wyciągnąć wniosek, iż postrzeganie seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną przez studentów pedagogiki specjalnej, jak wykazały badania, zawiera wiele pozytywnych symptomów.